

M. st. Oficiului Parochial Reformat
Nagytiszt. Református Lelkeszi Hivatalnak
Uileac de Beiuș—Belényesujlak

ISKOLAI KÖZLEMÉNYEK

Felelősszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 120 Lei,
fél évre 60 Lei, egyes szám 5 Lei.

Szerkesztőség: Satu-Mare (Szatmár)
Református lelkészi hivatal, a hová a
lép szellemi részére vonatkozó min-
den közlemény küldendő. Kiadóhiva-
tal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdi-
nánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám
Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések
díja, reklamációk Konrád Géza címére
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő

Az Ige fényénél.

A gyermek.

Zsolt. 127. 3.

Elnézem évről-évre a vizsgák nagy nap-
jain szorongó szívvel előttem üdögélő apró
emberkéket. S amint egy-egy pillanatra meg-
nyílnak az ébredező lelkek, boldog örömmel
ismerem meg, hogy mindegyikben nagy igére-
tek, gazdag reménységek rejlenek. Mindegyik
egy-egy drága kincs, Isten áldása, kedves
ajándéka, a zsoltáriró szerint az Urnak öröksége.

Az örökség — bármennyi legyen is —
mindig értéket jelent. De minden értéknél na-
gyobb a gyermek. Mindig az, de soha sem
annyira, mint most. Mert ma minden gyermek
mindnyájunké. Az enyém, a testvéremé, anya-
szentegyházamé, nemzetemé. Nemcsak a saját
gyermekünkért vagyunk felelősek, hanem gyer-
mektestvéreierért, az egész jövődóért.

Szegény gyermekek! Ők ennek a kornak
legnagyobb áldozatai. Tizenegy éve már, hogy
hordozzák a keresztet. Mikor már vége van a
nagy küzdelemnek, nekik még egyre küzdeniök
kell tovább. Az iskola padokon, otthon köny-
veik mellett, nagy néma harcot, nehéz, kinos,
emésztő küzdelmet vívnak egy láthatatlan
ellenséggel, mely a lelküket akarja megölni,
elrabolni tőlük. Meg kell látnunk, be kell val-
lanunk és fel kell tárnunk egész őszinteséggel,
hogy veszélyben van a mi legdrágább öröksé-
günk: a gyermek és vele veszélyben van a
jövendő, egyházunk és nemzetünk jövője. Ve-
szélyeztetni minden: a káros tanügyi politika,
a közszellem és ennek megnyilvánulásai: az
utca, az irodalom modern, sokszor szennyes
ponyvatermékeivel és veszélyeztetni gyakran a
család. Ezekből a veszedelmekből ki kell ra-
gadnunk őket. Ma mindnyájunknak sokszorosan
föltett kincsei ők, ezért mindnyájunknak segít-
ségükre kell sietnünk! Oda kell állani melléjük,
védeni, őrizni kell őket és minden erővel és
minden áldozattal meg kell mentenünk!

A mentés munkájában három hatalmas

eszközünk van. Az iskola, a család, a vallás.
Az iskolák közül egyedül a mi iskoláinkban
találhatjuk meg a mentés eszközét. A mi is-
koláink minden iskolával felveszik a versenyt,
mert nevelnek olyan polgárokat, mint bármely
más iskola és a mi gyermekeinknek több kul-
turát adnak, mint bármelyik, mert az anya-
nyelvükön adják. Viszont a mi iskoláinkkal
egy iskola sem veszi fel a versenyt, mert csak
ezek töltik meg a lelket felekezeti és faji ön-
tudattal. Éppen ezért iskoláinknak nemcsak
tanítani, hanem nevelni kell. Nemcsak az agyat
kell tudással, hanem a lelket eszményekkel
telíteni. Nemcsak többet-kevesebbet tudó,
hanem minden nemesért és közös eszménye-
inkért lelkesedő egyéneket kell iskoláinkból
kibocsátanunk.

Sajnos azonban ma az iskola sem képes
olyan mértékben lelket adni, mint régen. Cso-
dálatos a gyermeki lélek. Az ébredés, a ki-
nyílás első éveiben semmi sem titok előtte,
hiszen azt hiszi, hogy minden ember jó és
mindenkinek mindent szabad és kell is tudni.
Ezért szólnak meg oly naívan a kedves gyer-
mekszájak. De később minden titkot megőriz,
minden szót elles, magába zár és ez a titok
formálja, alakítja a lelkét, az életét, mint a
kagylóba került parányi homokszem a gyön-
gyöt. Ezért fontos, hogy mi kerüljünk egy-egy
gyermek lelkébe. Táruljanak hát fel előttük a
szülei lelkek és beszéljenek mindazokról, me-
lyeket egykor szent titokként zártak kebelükbe
és adják át nekik örökségül, hogy ezek hassák,
nemesítsék, tartsák meg a jövőnek drága örök-
ségül drága lelkeiket.

De a legszentebb titok, mely megmenti
őket, a hit, a legnagyobb megtartó eszköz a
vallás. Ezért kell minden erőnkkel a gyermekek
vallásos nevelésére fordítanunk. Lelküknek nél-
külözhetetlen éltető erőjévé kell tennünk a
vallást, mely lefoglalja gondolatainak nagyrésztét
és így irányítsa életét. Minél mélyebben be kell
oltani szívükbe Jézust mint élő személyt, hogy
ő megismeretve, szeressék az ő anyaszent-
egyházát.

Debreczeni István.

Egyházi élet.

Nyilatkozat.

Tisztelettel alólirott sietek közhirre tenni egyházkerületünkben, hogy most induló püspök-választásunknál vállalt jelöltségemtől visszalépek, s kérem egyházközségeinket, hogy a mostani alkalommal a rám való szavazástól méltóztassék eltekinteni.

Teszem pedig ezt a következő okokból.

Először, mert lehetetlennek tartom, hogy azok a vezető állásban lévő férfaink, akik eltökélték magukban és maguk közt, hogy ez új választásba ismételtén a mi derék Sulyok Istvánunk nevével viszik bele egyházmegyéiket: megelőzőleg ne szereztek volna maguknak valamelyes meggyőződést és némely biztosítékot arra nézve, hogy az államkormány ez alkalommal immár megfogja erősíteni választásunkat, ennek személyi részét illetőleg is.

Három esztendő óta ők látták és ők érezték a legközvetlenebbül eddigi fejtelenségünk, hiábavaló küzködéseink szomorú következményeit, s most lehetetlen, hogy ne tudnák, mit cselekesznek. Lehetetlen, hogy kellő biztosíték hiányában vállalni mernék a felelősséget multkori esetünk megismétléséért s eddigi közállapotaink esetleges állandósításáért.

Érzem, hogy róluk a könnyelműségnek ekkora mértékét föltennünk sem szabad...

— Ha pedig ezeknek a mi atyánkfiaiainak van ilyen biztosítékuk: akkor én nagyon szívesen, sőt készséggel félre álllok, mert az a meggyőződés vezet, hogy ezekben a történelmi jelentőségű időkben s ekkora nagyfontosságú tisztségben a legbölcsebb és legerősebb ember is csak úgy tudja helyét valamennyire is megállani, ha maga mögött érzi és tudja az egész kerületet. Ennek minden szívét, minden szavazatát.

Ime, ezért lépek vissza a jelöltségtől.

És még azért is, mert megpróbáltatásaink között egyházkerületünk belső egységét és belső békességét nagyobbra értékelem és többre becsülöm minden magam méltóságánál. Többre még a püspökségnél is, amelyre ilyen áron és ilyen körülmények között igazán nem vágyakozom.

Temesvárt, 1925 július 2-ikán.

Szaboleska Mihály.

A nagybányai egyházmegyei világi tanácsbírói állásra beérkezett szavazatokat a mult hó 22-én bontotta fel Széll György esperes és Csaba Adorján em.-i gondnok elnöklete mellett a kiküldött bizottság. A beérkezett 58 érvényes szavazatból 52 Madarassy László nagypeleskei földbirtokosra esett és így nagy többséggel ő választatott meg egyházmegyei tanácsbírónak.

Iskola.

Néhány szó a román nyelv tanításáról.

Mindennapos és nem alaptalan az a panasz, hogy: „Nincs többé gyermekkor.”

Kicsinyeink meg vannak fosztva a gyermekévek aranyos derűjétől, gondtalan boldogságától. Mert mit látunk náluk? A fejlődő agynak gondtal, aggodalommal és szellemi munkával olyan mérvű megterhelését, amely alatt még a fejlettebb tehetségieknek is roskadozniuk kell. Az elmúlt idők gyermeke kiszabadulva az iskolaterem dohos levegőjéből, üdítő játékainak kedélyét felfrissítő, testét edző, szívét-lelkét nemesítő kedvteléseinek adhatta át magát, míg a mai kor gyermeke az iskolában hallott, de agyában fel nem dolgozott anyaghalmazzal megterhelten hazzaérkezvén, kábult fejjel, nyomott kedéllyel ül neki a tanulásnak és darál érthetetlen szavakat, ropogtat rettenetesen összetorlódott mássalhangzó-tömegeket, míg végre kimerül és elnyomja az álom. De ez sem igazi pihenés, mert álmában maga előtt látván a kérlelhetetlen mestert, hányszor fölriad éjjel? És viaskodik soha nem hallott, soha nem értett hangcsoportokkal. Reggel pedig egy háborút megjárt ember idegességével kapkod és készül az iskolába, mert retteg, hogy egyetlen segítő társa, a localis memoria cserben találja hagyni, akkor pedig egész fáradsága kárba vészett, mert ha a szép sorjában bemagolt szófüzérből kiesik egy szem, nincs kivezető út a végtelen chaosból.

Akinek nincs gyermeke, vagy aki ritkán hallja, hogy a csöpp magyarok milyen folyékonyan dörgik el a borzalmas accentussal felépített románnyelvű történelmi leckeit, az csak mosolyog, de aki kénytelen szemlélni azt a küzdelmet, amellyel a szegény apróságok az ilyen bravuros szóízvitárig eljutnak, annak — ha a könny nem is csordul ki a szemeiből de — lehetetlen aggodalom nélkül mérlegelni azt a rombolást, amelyet az ilyen módon való tanulás a tulcsigázott idegekben előbb-utóbb előidézeni fog. Nem kell különös jóstehetség annak a megjövendöléséhez, hogy ha ez a methódus tovább folytatódik, nemcsak a koravének, hanem a fiatalok tébolyodottak száma is rövidesen megszorodik.

Hogy ez nem rémlátás, arról bárki meggyőződhetik. A III. osztályos elemista az első hónapban földrajzi és történelmi leckét kap fel román nyelven, mielőtt egy batkát is értene a nyelvből. Így aztán a kezdet abszurdum, a folytatás pedig kapkodás a gyermek rovására, kísérletezés az ő bőrén. A vizsgai eredmény is csak látszat, görögűz a legdrágább áron, a szegény gyermekek

megcsappant ambíciója és megtámadott idegrendszere árán.

Bár kétséges, de nem lehetetlen, hogy a kisebbségi iskolákkal szemben felállított követelések idővel redukálódnak, ám a nyelvtanulás kötelezettsége érthető okból akkor is megmarad. Azért ha gyermekeinket meg akarjuk menteni a további lélekgyilkolástól, a nyelv helyes tanítására kell törekednünk. Az igazi tanító játsza tanít. A fogékony gyermeki lélek bámulatos anyagot képes befogadni helyes vezetés mellett. Csakhogy éppen a helyes vezetés hiányzik 90 %-ban, ami nem is csoda, mert ugyan hol tanulták volna a tanítók a nyelvtanítás módszerét? A rendelkezésre álló könyvek pedig különféle hibában leledzenek. Egyik tisztán üzleti célt szolgál, a másik grammatizáló, tudományos irányú, a harmadiknak az írója született román, aki nem érzi, hogy mi okoz nehézséget a más anyanyelvűeknek, a negyedieknek jó a módszere, de nem praktikus értékű az anyaga stb. stb.

Minthogy nem lenne ildomos dolog más kartársaimnál tapasztalt didaktikai fogyatékoságokat állítani pellengére, azért a magam csetlését-boltását használok fel érvel. Előre kell bocsátanom, hogy mivel nem bírtam volna elviselni annak a súlyát, hogy az én közönyösségem, vagy pláne hanyagságom miatt egy magyar iskola megszűnjék, nem igen fiatal fejjel neki fogtam a román nyelv tanulásának, majd számtalan óktól indítatva a tanításának is. Egy évi tanítás után szomorúan kellett konstatálnom, hogy nem jó úton haladok. A jobb gyermekek gyorsan haladnak, de a gyengébbek rovására. Akkor egy nagy hangon hirdetett könyvet vettem vezérfonalul, de amilyent helyesen volt összeállítva az eleje épp oly zagyvalék volt a folytatás. Erre a magyar uralom alatt a román iskolák részére megszabott beszéd és ért. gyakorlatokkal próbálkoztam. Gondolván, hogy ennek az anyagnak ki kell elégítenie az állami felügyelet legmagasabb igényeit is. De nem számoltam azzal, hogy abban az időben a felsőbb osztályosok és a szülők beszéltek magyarul, így a kisebbeknek játék — és a velük való érintkezés közben annyi alkalmuk volt a nyelv gyakorlására, hogy a tanítónak már nem nagyon sok dolga maradt. A sikertelenség bántott, de nem csüggesztett. Hozzáfogtam a regátbeli I—II. o. beszéd és ért. gyakorlatának a megoldozásához. Tetszetős valami. Rövid mondatok. Könnyű kérdések. Egyszerű feleletek. Mint a dolog, mint a karikacsapás. Gyermekeim a feltett kérdésekre a definíciók özönét vágták rá. Megtudták határozni még a „törvényhatóság“-ot is. De — kenyeret nem tudtak volna kérni. Ez már gondolkodáshoz ejtett. Mit, mennyit és hogy kellene hát tanítani,

hogy az erre fordított idő és fáradság kárbavesztettnek mondható ne legyen?

Nem akartam tanítványaimat agyonkísérletezni, egy végtelen hosszas anyaggyűjtésre szántam el magam, t. i. egy hét éves gyermek szókincsének és kifejezési formájának a megrögzítésére. Egy ilyen koru gyermekről ugyanis senki sem állíthatja, hogy nem beszéli az anyanyelvét. Hogy kifejezései primitívek és meglehetősen szűk korlátok között mozognak, az tény. De viszont tagadhatatlan, hogy kívánságait, vágyait, érzéseit, akaratát, panaszait érthető módon tudja közölni. Ez pedig már olyan kincs, amely alapul szolgálhat a továbbiakhoz.

Tapasztalaton alapuló meggyőződésemm, hogy napi egy órai társalgással, u. n. direkt-módszerrel ez a beszédképesség egy év alatt még a gyengébb gyermekeknél is elérhető. Tagadhatatlan, hogy e módszer alkalmazásánál a tanító bizony izzadni fog, de ez mellékes, a fő az, hogy a gyermekek állandó jókedvvel tanulnak és észre sem veszik, hogy mennyi „tudomány“ halmozódik fel a kicsi koponyákban, aránylag rövid idő alatt.

Nem kétlem, hogy kartársaim egynémelyike már kitűnő módszer birtokában van, de viszont jól tudom, hogy igen sokan tapogatóznak és küzdenek. Ezeknek figyelmét hívom fel az alábbiakra:

A fent vázolt anyagot leckékre osztva összeállítottam. azt kartársaim rendelkezésére bocsátom abban az esetben, ha ők, vagy iskoláik a kinyomandó könyvet megrendelik 120 Lei-ért, amelynek fele a megrendelés alkalmával elküldendő. A könyv megjelenése csak úgy lehetséges, ha kellőszámu megrendelés érkezik, még pedig legkésőbb augusztus 1-ig. A kinyomatás másképpen szept. hóra meg nem valósítható.

Kérem a nt. Lelkész Urakat, méltóztassanak ezeket egyházközségük tanítóival közölni. A megrendelések alulírottához küldendőek. — Diosig. Jud. Bihor.

Császár Gyula,
ref. tanító.

BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődjé Ghioroc-on
(Győrök, Hrad-megye)

harangot,

a legjutányosabb árak mellett készíti a legfinomabb anyagból bármely hangu és nagyságu a legdiszesebb kivitelben, kívánatra feliratokkal, képekkel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányai kiválóságát több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál. [Megrendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.] 4

Akiket hazahivott az Ur.

Két lelkész társ temetése a nagykárolyi ref. e.-megyében.

Junius 16-án temettük lelkész társunk nesztorát Nagy Károly érdengelegi lelkész társunkat 93 éves korában. Isten testi s lelki áldása kísérté át őt a hosszú életen. 90 éves korában is káplán nélkül maga végezte hűséggel és szeretettel az igehirdetést. Vidám kedéllyel is megáldotta őt Isten. Senkise adott hamarabb kiutat a bánatnak, mint ő. Ez a jellemzése nem vonatkozik arra a bánatra, melyet neje, két unokája halála után érzett, hanem arra, ha valaki megbántotta, megsértette. No de ilyen bántalmazója kevés volt, mert vidám kedélyével, őszinte, magyaros szeretetével mindenkit meghódított. A temetési szertartást háznál Sinka Gyula h. lelkész végezte, a sirnál Papp József gencsi lelkész. Szépen s találóan méltatták öreg lelkész társunknak szinte 70 évre terjedő lelkési szolgálatát, kitartó hűségét, gondosságát s az áldásokat, melyekben őt Isten jó-sága részesítette. Lelkész társunknak özvegy-ségében gondozója, végnapjaiban hűséges ápolója, szintén özvegy leánya Nagy Juliánna volt.

Másik halottja volt egyházmegyénknek Csutoros Albert érendrédi lelkész, kit junius 17-én kísértünk ki könyvek között a temetőbe. Az én szeretett barátom nem vén-ségében, nem érett gyümölcsként hullott le az élet fájáról, az élet delén, 55 éves korral dőlt koporsójába, árvaságra hagyva maga után egy 6 tagból álló családot s ebben az özvegyen kívül egy okleveles tanító leányt, 4 neveltetésre váró kiskorú gyermeket. Csutoros Albert a kötelességtudás mintaképe volt. Ebben nem akart határt ismerni. A lehetetlenségre is kész volt vállalkozni. Haldokló öklével az asztalra ütött s szenvedéllyel kiáltotta: „ha szekerem vitetem is magam a Károly bácsi koporsójához, mégis elmegyek s ha nem többet, de 6–10 sort felolvasok a beszédemből.” És ha kedvesei beleegyeztek volna, kész lett volna kórágját odatétni a Nagy Károly bátyánk koporsója mellé, hogy az ágyból is végezzen temetési szertartást.

Ha az a boldog ember, akít az ő Ura, mikor megjő, vigyázva talál: akkor az én kedves barátom már az örökboldogságot élvezi, mert őt az ő Ura, mikor megjött, nemcsak vigyázva találta örállomásán, hanem harcolva és lelki sebektől borítva is. Érdemei mindjárt jutalmat nyertek a földön is. A nemesen érző érendrédi ref. egyház a saját halottjának tekintette őt, a maga költségén temettette el s a Szilágyi Kálmán főgondnok, Szaleczky Miklós kántortanító vezetésével olyan

temetést rendezett, mely a halott emlékének s iránta való kegyeletnek teljesen megfelelő volt. A könnyekig fokozta az a meghatottságot, melyet azonban az egyházi szertartás is nagyban segített. Papp József gencsi lelkész a háznál, Pál apostolra emlékeztető, inkább dogmatikus beszédével a lelkeket; Gönczi Sándor nagykárolyi lelkész Jakab apostolra emlékeztető inkább etikai poetikus beszédével a szíveket ejtette fogjul. Az egyházi beszédekkel szép harmoniába olvadt a halotti éneklés is, melyet Jakó István nagykárolyi kántortanító vezetett. A szomszéd falvakból is összesereglett nagy közönség soraiban kevés számmal, de 3 egyházmegyéből jelentek meg ref. lelkészek s tanítók, ezek között Sz. Gáspár Pál egyházmegyénk szeretett tanácsbírója. Áldozott kedves halottunk emlékének a dengelegi gör. kath. lelkész is, amint áldozott volt a Nagy Károly bátyánk emlékének is. Kedves dolog ez mi előttünk.

Igen kedves Berti barátom! az őszinte tisztelet, szeretet s kegyelet nyilatkozott meg a te koporsódnál, hiszem, hogy megnyilatkozik ez családod iránt is, az érendrédi egyház gyülekezet szívében oly lelkes vezetők alatt, amilyen Szilágyi Kálmán, Szaleczky Miklós nejeikkel együtt.

A viszontlátásig Bertim!

Öreg barátod
Veress Imre.

Egyházi hírek

Vén diákok ünnepélye Szalmáron.

A szatmári református egyház kebelében működő Lorántffy Egyesület junius 21-én rendezte hosszú és alapos előkészület után a ref. főgimnázium és ref. leányiskolák, a régi u. n. nőnővelde volt diákjainak ünnepségét a két intézet anyagi támogatása céljából. Az ünnepség minden részletében Isten áldásával kísérve kitűnően sikerült.

Már a kora reggeli órákban megélénkült a láncos templom és a két református középiskola környéke, ahova egymás után gyülekeztek a vén diákok, hogy legelőször is leróják a kegyelet adóját azokkal szemben, akik őket a legértékesebb utravalókkal látták el az életre. Pont 9 órakor pedig megindult egy nőkből és férfiakból, öregek-ből és ifjakból álló hosszú menet a vasút melletti református temető felé, ahova megérkezve, a Borsos Benő volt főgimn. igazgató sirjánál a XC. zs. 2. versének elénekklése után, dr. Kiss Endre ügyvéd emlékezett meg lendületes, szép beszéd-ben azokról a tanárokról, akik már a temetőben

pihenik egy-egy küzdelmes élet fáradságait. Majd a beszéd elhangzása után, sorban felkeresték a Borsos Benő, Tabajdi Lajos, Osváth Elemér, Szatmáry Sámuel, Becsek Lajos, Nagy Áron, Rácz István, Biki Károly, Kovács István, Majthényi András, Hatvani Béla, Berky Lajos, Gál Zsigmond, Poszvék Irén, özv. Bánki Istvánné és Vass Juliska tanárok, illetve tanárnők sírjait és mindenikre egy-egy virágcsokrot helyeztek.

A kegyelet lerovása után, 10 órakor istentiszteletre gyülekeztek össze a vén diákok a szatmári református templomban, amely egészen megtelt a hivek seregével. Itt a gyülekezet buzgó éneke után Visky Ferenc egri lelkész mondott magasszárnyalásu alkalmi imádságot, az egyesített dalárdák pedig Beethoven: „Isten dicsőítését” adták elő Saja Sándor karnagy mesteri vezénylete és Veress Lajos művészi orgonakiséréte mellett. Az alkalmi egyházi beszédet Papolczy Zoltán apai lelkész tartotta Jóh könyve II. rész 4. verse alapján. Ugy a beszéd felépítése, megható tartalma, valamint nemes közvetlenséggel és fiatalos könnyedséggel való előadása mély hatást tett a hallgatóságra.

Istentisztelet után a főgimnázium Jókai ünnepélyét hallgatták meg a vén diákok és a vendégek és áldoztak a nagy magyar író emlékének.

Délután 6 órakor kezdődött a főgimnázium udvarán a vén diákok mulatsága. Körülbelül 6–7 óra között lehetett az idő, mikor a több ezer főre menő közönség között egyszerre csak sorakozót vezényelt a még mindig katonás tartásu, öregedő professor, Regéczi Sándor és szavára példás rendben felsorakoztak a vén diákok, hogy meghallgassák az üdvözléseket. A XC. zsoltár közös eléneklése után Árokháty Vilmos absolvens diák lépett a vén diákok elébe és üdvözlő szavakat intézett hozzájuk, melyekre egyik legöregebb vén diák, P. Tóth János nyug. tanító válaszolt. Majd a tanárikar nevében Bakcsy Gergely igazgató köszöntötte az „alma mater” falai között megjelent vén diákokat és vendégeket, akiknek nevében dr. Böszörményi Emil ügyvéd egyh. kerület tanácsbíró mondott erős hitről s bizakodó reménységről tanuskodó szép beszédet.

Végül a „Tihanyi echóhoz” c. Csokonai nótát dalolták el a vén diákok.

A nóta elhangzása s néhány csoportfelvétel után megkezdődött a felterítettasztalokon való elhelyezkedés és az étkezés. Fiatal lányok és asszonyok vidám serege hozta a konyháról a finom lacipecsenyét, pörköltöt, fonatost, a speizből a hideg sülteket és tésztákat, viszont mások meg a fagylalt, jegeskávét sör és bor felszolgálásában szorgoskodtak. Étkezés közben aztán felujultak a régi diákemlékek, megjelent az alkalmi lap, a

„Garabonciás diák”, amely az anélkül is vidám és emelkedett hangulatot egész a végsőig fokozta.

Majd az alkony leszálltával felgyultak a villanylámpák, tündéres fényt árasztva a vigadózókra. A hangulat mind emelkedettebb lett, míg végre felcsendült itt is, ott is a nóták s a muzsikaszó mellett megindult a csárdás, amelynek csak a világos reggel vetett véget.

Az ünnepség lelkes demonstrálás volt a két nagymultu iskola mellett, midőn a hozzájuk való ragaszkodás, az összetartás érzése, a tettekben megnyilvánuló áldozatkésztség a jelenvoltak több ezerre menő seregének összegyülekezésében főlemelő módon jutott kifejezésre.

Korpótlék ügyben. A vallás- és művészetügyi miniszter urhoz évenként előterjesztés tennő a következő év elején előlépésre jogosított lelkészekről. A főjegyzői hivatal az esperesi hivatalokkal közölte, hogy az 1926. évi január 1-ével Könyves János szentjánosi, Laczák Dezső éradonyi, Varga Béla köbölküti, Kiss Károly nagyvárad, Silye Gábor hegyközszenmiklósi, Szabó Zoltán székelyhídi, Barcsa Mihály siteri, Kulcsár Endre révi, Nemes Elemér igazfalvai lelkész urak a IV-ik. Tanczi Géza csomaközi, Balajthi Jenő biharpüspöki, Debreczeni István szatmári, Sz. Szabó István lugosi, Dibácz József nagylaki, Ludman Lajos hegyközszenmiklósi lelkész urak a III-ik, Kulcsár Dezső kéci Gyöngyössy Bálint szamosdobi lelkész urak a II-ik korpótlékba lépnek. Azok a lelkészek, akik az 1926. évi január 1. határidőben előlépésre jogosultnak érzik magukat s e fenti névjegyzékből kimaradtak, előlépési jogosultságukat a folyó évi augusztus 10 napjáig okmánnyal igazolják, pótlólag felvehetők. A fenti határidő eltelte után kiigazításnak nem lesz helye. A bánáti és nagybányai egyh. megyéből több lelkész ur a Szemle folyó évi április 11-én megjelent számában közölt 344–1925. számú körlevelet figyelmen kívül hagyta, így az 6 előlépéseket nyilvántartásba venni nem lehetett. Gyöngyössy József, Hamar György, Kiss Imre és Szendrei Dénes urak korpótlékügye rendezése folyamatban van.

Iskolák felmentése. Mig az apróbb tanügyi állami hatalmasságok mindent elkövetnek, hogy iskoláinkat lehetetlenné tegyék és különösen középiskoláink működését megakadályozzák, addig a felsőbb fórumokon ítélkező széles látókörű, komoly pedagógusok elfogulatlan és tárgyilagos megítélésben részesítik a különféle intrikák révén eléjük kerülő tanintézeteket. Bizonyosság erre a Comisia Permanent junius 9-én és 10-én tartott ítélkezése. Ezekre a napokra több kerületünkbeli és erdélyi iskolánkat idézték meg és így közöttük a nagyvárad leányiskola és a szatmári főgimnázium.

zium vezetőségét. A vád a régi, unos-untalan hangoztatott: az állam nyelvét nem tanítják kellő eredménnyel, a tanárok és növendékek államellenes magatartást tanusítanak és az intézetek irreverenda célokat szolgálnak. Bezárást azonban mégsem javasolt a feljelentő, mert — különösen a szatmári gimnázium épülete kitűnő, felszerelése elsőrangú, tehát át kell venni. A Comisia Permanent meggyőződött a vádak alaptalanságáról és az iskolákat felmentette. A nyilvánossági jogot egyelőre még nem kapták vissza, de az akták elintézés alatt vannak és biztatást nyertünk, hogy az iskolai törvényjavaslat tárgyalása után elintéztetést nyernek és amennyiben a törvényben foglalt feltételeknek megfognak felelni — pedig biztosan megfognak — a nyilvánossági jogu magániskolák közé fognak soroztatni.

Miniszteri biztos a felekezeti elemi iskolák vizsgáin. Még le sem tárgyaltatott a magánoktatásról szóló törvénytervezet, mely iskoláinkat a magániskolák sorába akarja letaszítani és így vizsgáztatási joguktól megfosztani, a biharmegyei tanfelügyelőség már is önhatalmulag úgy akarta feltüntetni iskoláinkat, mint amelyek csak a miniszter képviselőjének jelenlétében tarthatnak vizsgát. Kevéssel a vizsgák előtt egy körlevelet küldött szét az esperesi hivatalokba, arról értesítve őket, hogy az évvégi vizsga csak a tanfelügyelőség által e célból kiküldött miniszteri biztos jelenlétében tartható meg. „Miniszteri biztosokul“ aztán kiküldte az illető községben levő állami iskolai igazgatóját. Mivel a körlevél az utolsó percben jelent meg, az espereseknek idejük sem volt értesíteni az iskolaszéki elnököket s a nagyképi és hangzatos miniszteri biztосként fellépő állami igazgatók megjelenése készületlenül találta őket. Így aztán ezek a vizsga menetébe beleszóltak, kérdéseket tettek fel, amihez semmi joguk sem volt, éppen úgy, mint a tanfelügyelőségnek sem a kiküldetésükhöz. Ahol ellenben idejében tájékozódhattak a vizsga vezetői, ott ez csakhamar kitűnt és a „miniszteri biztos“ előkelő címét viselő urak szereplése nevetségessé vált. Így történt pl. Nagyszalontán Böszörményi Lajos erélyes fellépése következtében.

Harangokat,

azs harangszerelőényeket ajánl és azs harangállványokat

Hönig Frigyes harang-öntődéje

ARAD, Sírada Barliu No. 10-21. Alapított 1840.

Hivatalos rész.

Pályázat.

A tóti-i [Tăuteu] ref. egyház pályázatot hirdet az üresedésben levő kántortanító állásra.

Javadalom: 1. Természetbeni lakás [2 szoba, konyha, mellékhelyiségek, konyhakert]. 2. 25 köböl buza. 3. 13 kat. hold föld, melyből 4 hold kaszáló. 4. 4 erdőjog s 4 legelőjog. 5. 3 öl tűzifa beszálítva. 6. Stóla, egyházkerület megállapítása szerint. 7. Ez év őszén 9 hold föld kiegészítésre van kilátás

Köteleességek: 1. I—VI fiu., esetleg III—VI. oszt. vegyes növendékek tanítása. Kántori teendők végzése. 2. Lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. 3. Ismétlő iskolások tanítása téli hónapok alatt. 4. Egyházi jegyzőkönyvek vezetése.

Pályázók kérvényeiket augusztus 1-ig küldjék be alulírott Egyháztanácshoz címezve. — Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Tóti [Tăuteu] Bihar megye, utolsó állomás Margitta, melyhez nevezett község 8 km.

A tóti ref. Egyháztanács.

Református kántortanító, aki jelenleg katonai szolgálatot teljesít, eddig állásban nem volt, kántortanítói állást keres, lehetőleg ott, ahol orgona van. Ajánlatokat lapunk kiadóhivatala továbbít

Mindenféle hivatalos-, kereskedelmi- és magán nyomtatványokat,

u. m.: levélpapírt, boritékot, számlát, jegyzéket, esküvői- és mulatsági meghívót, eljegyzési kártyákat, névjegyeket és cégkártyákat, táblázatokat, árjegyzékeket, heti és havi folyóiratokat, stb. stb. a legjutányosabb áron, csinos, izléses kivitelben készít

BÉRES KÁROLY

könyvnyomdája, és tankönyvkiadóvállalata.

A református elemi iskolákban használandó hittankönyvek, új zsoltárok, bibliák különböző nagyságban és kivitelben, mindenféle tankönyvek, a legjobb írószerek, füzetek stb. a legolcsóbb áron

BÉRES KÁROLY

könyv- és papirkereskedésében, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Vallástani kézikönyveinek kiadója és főbizományosánál szerezhetők be

Oradea-Mare—Nagyvárad,

Bul. Regele Ferdinand — Rákóczi-út — 14.

Helyi és interurban telefon: 6—22.

Béres Károly könyvnyomdája Oradea-Mare—Nagyvárad.